

Kraków – warto wiedzieć

Kultury dalekie i bliskie

Dobiegła końca druga tura Thesaurus Poloniae – programu stypendialnego Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, realizowanego w Międzynarodowym Centrum Kultury.

Tym razem gośćmi krakowskiego środowiska naukowego byli: prof. Csaba Kiss – z Instytutu Badań Literackich Węgierskiej Akademii Nauk (przygotowuje przewodnik po polskiej kulturze, który ma być adresowany do węgierskiego odbiorcy); prof. Oscar Swan – University of Pittsburgh,

Goście Międzynarodowego Centrum Kultury (od lewej): prof. Oscar E. Swan, dr Viktória Kellermann, prof. Csaba Kiss

Department of Slavic Languages and Literatures (jego projekt dotyczy przygotowania internetowej biblioteki polskiej literatury, teksty w oryginale połączone mają zostać ze słownikiem i komentarzem adresowanym do anglojęzycznych odbiorców), oraz dr Viktória Kellermann (Pázmány Péter Catholic University – Węgry), która zainteresowana jest analizą polskich mitów narodowych, w odniesieniu do mitu „Matki Polki”.

* * *

Największy dorobek naukowy i dydaktyczny spośród trójki zagranicznych gości ma prof. Oscar Swan. Od 1974 r. pracuje na Uniwersytecie w Pittsburghu i od tej pory prowadzi zajęcia z języka polskiego i polskiej literatury.

Prof. Swan jest rodowitym Amerykaninem, a polską kulturą zainteresował się... przez przypadek. Jeszcze będąc na studiach, interesował się Europą Środkową i Południową. Był to bowiem czas, gdy w USA modna była sowietologia. Studiował już język rosyjski, ale chciał nauczyć się jeszcze bułgarskiego. Pojechał na Uniwersytet Berkeley, gdzie jednak dowiedział się, że kurs języka bułgarskiego nie odbędzie się. Zaproponowano mu naukę języka polskiego. W Berkeley był silny ośrodek nauczania języka polskiego, pracował w nim między innymi Czesław Miłosz. Młody Oscar Swan skorzystał z propozycji. I tak się zaczęło.

Teraz jest instytucją samą w sobie. Przyznaje, iż jest człowiekiem od wszystkiego, co z językiem polskim i Polską jest związane, ale zajmuje się także językoznawstwem rosyjskim, sławistyką, wyklada język staro-cerkiewno-słowiański. Organizuje przeglądy filmów polskich, prowadzi letnią szkołę języków słowiańskich, jest autorem polskiego słownika internetowego, z którego korzystają studenci na całym świecie. W 1984 r. otrzymał nagrodę za najlepszą

książkę o Polsce wydaną poza Polską, a w 2007 nagrodę POLONICUM, za krzewienie języka polskiego i kultury polskiej za granicą. Prowadzi wykłady z cyklu „Arcydzieła literatury polskiej na tle polskiej historii i kultury” (*Pana Tadeusza* uważa za jedno z najlepszych dzieł literackich w skali światowej), a we własnym domu, dla swych amerykańskich studentów, urządza polskie wigilie. Jego żona jest Węgierką, ale syn ożenił się z Polką i pracuje w Warszawie, jako bankowiec.

Ważne uzupełnienie, charakteryzujące osobowość prof. Swana: jest zapałonym rowerzystą. Należy do klubu rowerowego w Pittsburghu i wraz ze swymi przyjaciółmi przejeżdża rocznie kilka tysięcy kilometrów. W lipcu widziano go na rowerze... na krakowskich Plantach.

Prof. Csaba Kiss przedstawił swoją książkę *Lekcja Europy Środkowej*. Jest to wybór esejów publikowanych w ciągu ostatnich 15 lat w Polsce i na Węgrzech. Autor od lat prowadzi badania z zakresu komparatystyki literatury Europy Środkowej, a także mitów i symboli narodowych w literaturze

* * *

Trwający trzy miesiące Thesaurus Poloniae adresowany jest do osób zamieszkałych poza Polską, prowadzących badania poświęcone kulturze, historii oraz wielokulturowemu dziedzictwu Rzeczypospolitej, dawnej i współczesnej oraz szeroko rozumianej Europie Środkowej. Do udziału w programie zaproszone są zarówno osoby zajmujące się praktycznym wymiarem zarządzania i ochrony dziedzictwa kulturowego, jak i teoretycznymi badaniami z zakresu dziedzictwa, historii, socjologii, etnografii oraz antropologii.

O krakowskim projekcie mówi Michał Wiśniewski, koordynujący z ramienia MCK przebieg programu: – *Dziedzictwo kulturowe polskiej wielowarstwowej i wieloetnicznej tożsamości inspiruje do badań, które coraz częściej prowadzone są zarówno w kraju, jak i za granicą. Długa tradycja tolerancji i wolności Rzeczypospolitej Obojga Narodów, a także dramatyzm politycznych i kulturowych podziałów epoki nowocześniejszej soczewka, w której odbija się historia Europy. Wymienione problemy inspirują do badań nad dziedzictwem, w którym zapisana została skomplikowana mozaika nieistniejących już społeczności oraz idei współtworzących krajobraz kulturowy dzisiejszej Polski.*

Zasadniczym miejscem realizacji programu – podkreśla Michał Wiśniewski – jest Kraków, miasto mające odpowiednią bazę do prowadzenia tego typu badań naukowych.

MARIAN NOWY

fort. MCK